

GŁOS RADOMSKI

Dziennik społeczny, polityczny i literacki poświęcony głównie sprawom Ziemi Radomskiej.

Przenumerata w Radomiu wynosi:

Miesięcznie	3 k. 30 h.
Z odnośnikiem do domu	4 k. 30 h.
Na prowincji z przesyłką pocztową:	
Miesięcznie	4 k. 30 h.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska № 46, dom Hempla.
 Filja Administracji: Księgarnia Edwarda Suchańskiego.
 Redakcja otwarta od 12 do 1 i od 6 do 7 po poł. Administracja od 9 do 12 i od 2 do 5 po poł.
 Rękopisów niezastrzeżonych Redakcja nie zwraca.

Cena ogłoszeń:

Na 1 str. wiersz garmontowy	2 k. — h.
. III	1 . 20 .
. IV	— . 60 .
Drobne za wyraz	— . 20 .

Numer pojedynczy 20 halerzy.

Głos Radomski nabywać i przenumerować można we wszystkich Księgarniach, w Sklepie spożywczym p. Władysławy Adamskiej, Lubelska № 72; w Składach Win i Towarów Kolonialnych: M. Paschalskiego, ulica Warszawska; Grajnera, ulica Skaryszewska № 16; J. Nitkowskiego, róg ul. Długiej i Szerokiej.

KAZIMIERZ JUNOSZA-STĘPOWSKI, POLA NEGRI I INNI ARTYŚCI SCENY WARSZAWSKIEJ W SENSAJNYM DRAMIE W 6-CIU AKTACH

CZARZY, TAJEMNICA ALEI UJAZDOWSKICH.

DRUGA LOTERJA KLASYCZNA
 NA RZECZ TOWARZYSTW KULTURALNO-OŚWIATOWYCH.
 23,500 zasadniczych losów, na które pada 11,750 wygranych i 10 premii.
 OPŁATA ZA CAŁY LOS 24 MARKI.

Główna wygrana 350,000 Mr.

Gięgnięcie I-ej klasy 7 i 10 Maja 1918 roku.
 ZARZĄD, Warszawa Królewska 23.

raty, to należy do 8 dni po terminie chybionym dokonać protestu na całą niespłaconą jeszcze sumę wekslową. Wiadomo jednak, że według systemu, przyjętego przez Kodeks Cywilny, wierzyciel powinien szukać dłużnika w jego domicylu, a nie dłużnik wierzyciela (o ile nie było przeciwnie umowy i nie chodzi o przedmiot fizycznie ściśle określony art. 1247 K. C.). Zachodzi więc trudność, w jaki sposób winien wierzyciel wezwać dłużnika, aby w terminie zapłacił ratę i jaki będzie miał na to dowód. A dowód ten jest ważnym, bo wszakże niedotrzymanie raty skutkuje wymagalnością całego zobowiązania.

J. Bekerman.

konieczność działać będą bardzo szybko, prowadząc jednocześnie rokowania dyplomatyczne, aby się porozumieć z koalicją i Stanami Zjednoczonymi co do zakresu i celu akcji.

I Chiny wezmą udział.
 Dzienniki angielskie donoszą z Szangaju, co następuje: „Zostało ustalone, że Chiny wezmą udział w ekspedycji japońskiej wszystkimi swoimi wojskami, jakie tylko Japonja uzna za pożądane. Pomiedzy Tokio a Pekinem gorliwie prowadzone są narady, o ile gorliwiej, jak się zdaje, aniżeli pomiedzy Tokio a mocarstwami koalicji.

KILKA SŁÓW Z POWODU ZNIESIENIA MORATORJUM.

Od mec. Józefa Bekermiana, znawcy stosunków prawnych i finansowych, otrzymujemy ponizszy artykuł, który we względu na aktualną treść obudzi bezwzaptlenia szerokie wśród czytelników naszych zainteresowanie.

I.

Skończyło się „Eldorado“ dla tych dłużników, co mogli, a nie chcieli płacić swoich zobowiązań: dekret Rady Regencyjnej z dn. 9 lutego 1918 r. znosi poprzednie przepisy, dotyczące zwłoki, t. j. przepisy z dn. 4 listopada 1915 r. Wprowadzenie moratorjum, jeszcze w r. 1914, było koniecznością ze względu na położenie, w jakim kraj się znalazł po wybuchu wojny. Wszystko odrazu stanęło, cała cyrkulacja życia ekonomicznego gwałtownie została zatamowana i wstrzymana. Należało prawo przystosować do wymogów życia: ustanowiono moratorjum.

Ale wszystko ma swój kres—i aczkolwiek przyezyny, które wywołały w swoim czasie ustanowienie zwłoki, nie zostały jeszcze usunięte, albowiem wojna jeszcze trwa, należało pomyśleć o stopniowej likwidacji stosunku, z natury swojej wyjątkowego i anormalnego.

Chwila tej likwidacji obecnie nastąpiła. Jeśli uprzytomnimy sobie, że moratorjum obejmowało zobowiązania, a między nimi zobowiązania wekslowe, że zobowiązania pieniężne są wyrazem całokształtu obrotu ekonomicznego, który w nich ostatecznie się krystalizuje, że wojna raptownie wstrzymała wszystkie interesa i stosunki w kraju, że zobowiązania cywilne i handlowe stanęły i zakrzepły tak, jak je zastał wybuch wojny—bez możności jakiejs likwidacji na skutek braku kredytu, komunikacji, sądu i wielu innych przyezyn—te zrozumieemy łatwo, jak wielką doniosłość posiada obecnie zniesienie moratorjum, po tylu latach trwania wyjątkowego stanu ekonomicznego, jak głęboko

nowela ta wrzyna się we wszystkie nasze ekonomiczne stosunki, jakiej szczególnej ostrożności i stopniowania, wymaga ona zarówno od prawnika, jak ekonomisty.

Po tym za długim może wstępie, zobaczymy, jak ciężkie to zadanie zostało rozwiązane—zadanie tym cięższe, że należało mieć na uwadze sprzeczne zazwyczaj interesa wierzycieli i dłużników.

Art. 17 stanowi, że dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w „Dzienniku Praw Królestwa Polskiego“—a więc wchodzi w życie z dniem 18 lutego 1918 r. Art. 2 powiada, że spłata wierzytelności odbywa się częściowo. Wprowadzony więc jest systemstopniowego spłacania długów. Co do zobowiązań wekslowych pierwszy termin rozpoczyna się upływem 43 miesięcy od dnia płatności wekslu. A więc, dajmy na to, jeśli weksel, zaciągnięty przed 31 lipca 1914 r. (t. j. przed wybuchem wojny — bo o takie weksle w moratorjum chodziło) płatnym był dn. 1 sierpnia 1914 r., to według noweli, pierwszy termin jego częściowej spłaty przypada na dzień 1 marca 1918 r. Spłata wszelkich innych zobowiązań, a więc niewekslowych, następuje dn. 1 marca 1918 r.

W odpowiednim dniu każdego miesiąca płatna jest rata. Wynosi ona 10 procent sumy kapitalnej, wraz z 10 częścią procentu moratorjum.

Do nowych procentów przy każdej racie dolicza się odpowiednią część zaległych.

Art. 3 przewiduje, że właściciel rachunku bieżącego lub wkładu może żądać całkowitej wypłaty swojej należności (bez względu na poprzednie ograniczenie co do rat): 1) jeśli należność nie przekracza 200 rb., albo 2) jeśli wypłata potrzebna jest na pokrycie własnych wymagalnych zobowiązań wierzyciela.

Art. 4 przedstawia pewne trudności pod względem interpretacji. Orzeka on co do wierzytelności niewekslowych, że, jeśli którakolwiek rata nie zostanie w terminie zapłacona, to cała reszta wierzytelności staje się natychmiast wymagalną, a co do wierzytelności wekslowych, to jeśli nie uiszczono w terminie jakiegokolwiek

Warunki pokoju z Rumunją.

Z Bukaresztu donoszą urzędowo pod datą 5 marca: Dziś, o godz. 7 wieczorem, upelnomocnieni przedstawiciele czwórprzymierza oraz upelnomocnik rumuński podpisali w zamku Buchtea pod Bakaresztem traktat pokojowy, którego ważniejsze ustępy brzmią:

Rumunja odstępuje państwu sprzymierzonym Dobrudżę aż do Dunaju.

Państwa czwórprzymierza rozciągną pieczęć nad utrzymaniem dla Rumunji dróg handlowych od Konstanzy do morza Czarnego.

Rumunja zasadniczo zgadza się na żądane przez Austro-Węgry uregulowanie granicy austriacko-węgiersko-rumuńskiej.

Rząd rumuński obowiązuje się natychmiast rozbroić przynajmniej 8 dywizji armji rumuńskiej.

Po zawarciu pokoju pomiedzy Rosją a Rumunją demobilizacji ulegną również inne części armji rumuńskiej, o ile one nie będą potrzebne do pełnienia służby bezpieczeństwa na granicy rosyjsko-rumuńskiej.

Rząd rumuński zobowiązuje się poprzeć wszelkimi siłami pod względem techniczno-kolejowym transportowanie wojska państw sprzymierzonych przez Mołdawję i Besarabję do Odessy.

Rumunja zobowiązuje się natychmiast oddalić znajdujących się na służbie rumuńskiej oficerów państw, będących na stopie wojny z czwórprzymierzem. Państwa czwórprzymierza gwarantują tym oficerom wolny przejazd.

Traktat niniejszy nabiera natychmiast mocy obowiązującej.

Japonja i Chiny przed wojną.

Biuro Reutersa donosi: Militarna akcja Japonji na Syberji rozpocząć się ma podobno niebawem. Rząd amerykański nie złożył podobno żadnego oświadczenia. W kołach dyplomatycznych sądzą, że Japończycy ze względu na nagłą

Co obiecała dać Ukraina Państwom Centralnym.

Według kijowskich pism bolszewickich, ukraińska delegacja, która podpisała traktat pokojowy, zobowiązała się dostawić do 15 kwietnia n. st. 30.000 wagonów chleba, 1.200 wag. cukru, 2.000 wag. mrożonego mięsa i 1.000 wag. suszonych owoców. Państwa centralne obiecały dostarczyć znowu rolniczych narzędzi, maszyn i t. d.

Kronika wojenna i polityczna.

Kolonje niemieckie bez zwrotu!
 „Korespondent „Berliner Tageblatt“ donosi z Hagi: według depeszy, otrzymanej przez ajencję Reutersa z Sydney, tamtejszy japoński konsul jeneralny oświadczył w mowie tam wygłoszonej, że tak Japonja, jako też Australja i Nowa Zelandja, żądają, aby kolonje niemieckie na oceanie Spokojnym nie były zwrócone Niemcom, w przeciwnym bowiem razie nie możnaby gwarantować pokoja na oceanie Spokojnym.

Atak amerykański na Polę?
 Jak się „Lokalanzeiger“ dowiadyuje, przynosi francuska „Liberté“ wiadomość, iż Ameryka przyspiesza swe przygotowania wojenne, by sprzymierzeńcy mogli uprzedzić uderzenie niemieckie. Amerykańskie siły morskie mają wziąć udział w ataku na Polę.

Pogłoski o strejkach.
 „Die Zeit“ donosi z Budapesztu: w kilku dziennikach budapeszteńskich pojawiły się znowu pogłoski o strejkach ponownych. Organa socjalistyczne wzywają robotników, aby nie porzucali pracy.

Gwałtowne walki wywiadowcze.
 Agencja Havasa donosi: Na froncie angielskim toczą się gwałtowne walki wywiadowcze, a to na ogromnej przestrzeni i równocześnie.

